
Rektoři: Česká věda nemůže být světová, když jí chybí peníze

Rektoři: Česká věda nemůže být světová, když jí chybí peníze

Praha 18. listopadu (ČTK)

Praha 18. listopadu (ČTK) - Nižší výsledky české vědy, na které upozorňuje analýza vládní rady pro výzkum a vývoj, podle rektorů přímo souvisejí s množstvím peněz, které do vědy proudí. Na dnešní tiskové konferenci rektori šesti pražských vysokých škol poukazovali na malé investice do výzkumné infrastruktury, nesoulad české a evropské legislativy ve financování, propast mezi platy českých a evropských vědců a na nedostatek peněz ze soukromé sféry. Pražské vysoké školy mají navíc uzavřeny přístup k penězům ze strukturálních fondů EU, zdůrazňovali.

Hodnocení stavu výzkumu a vývoje v České republice vládě předložila rada pro výzkum a vývoj koncem října. Vyznívá podle rektorů tak, že zůstávají výsledky výzkumu a vývoje v Česku a jejich přínosy pro ekonomiku a společnost nízké.

Podle rektora Univerzity Karlovy Václava Hampla rozhodně tento závěr neplatí o většině vysokých škol, o Akademii věd i o dalších výzkumných ústavech. Čeští vědci podle něj za menší peníze podávají přinejmenším stejné a spíše nadprůměrné výkony i v celosvětovém srovnání. Podle rektora ČVUT Václava Havlíčka platí také pravidlo, že větší podíl HDP na výzkumu a vývoji znamená úměrně větší vědecký výkon. "U nás výsledky nejsou veliké, ale ty prostředky nejsou také veliké," uvedl. "Šest metrů neskočím, když budu mít bambusovou tyč," poznamenal rektor České zemědělské univerzity Jan Hron.

České vysoké školy jsou podle rektorů ve srovnání se světem financovány ve všech ukazatelích podprůměrně, a přesto jsou absolventi nadprůměrní. Důkazem toho je, že se uplatňují na světových univerzitách i ve špičkových světových firmách, uvedl rektor Vysoké školy ekonomické Richard Hindls.

Přestože je kvalita a konkurenceschopnost vysokoškolského vzdělávání závislá na úrovni výzkumu a vývoje, plyne podle rektorů do českých vysokých škol jen 17 procent z celkových vydajů na výzkum a vývoj, průměr evropské sedmadvacítky je 22 procent. Výzkum a vývoj je navíc téměř výlučně financován z veřejných zdrojů. Loni to bylo z veřejných zdrojů 91,6 procenta, ze zahraničních 4,5 procenta, 3,2 procenta z vlastních zdrojů vysokých škol a z podnikatelské sféry pouze 0,7 procenta (průměr EU je 6,5 procenta). Řešení vidí rektori v daňovém zvýhodnění podniků, které do výzkumu a vývoje investují.

Rektor Vysoké školy chemicko-technologické Josef Koubek také upozornil, že prostředky na velké vědecké infrastrukturní projekty z operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace jsou určeny jen pro mimopražská pracoviště. To považuje Koubek za diskriminaci. Rektoři si navíc stěžovali, že ministerstvo školství brání pražským vysokým školám v "exportu" jejich výzkumných kapacit mimo hlavní město s poukazem na to, že si to Brusel nepřeje. Díky operačnímu programu by měli čeští vědci z Bruselu dostat téměř 2,1 miliardy eur (zhruba 50 miliard korun).

Celkově stát příští rok do vědy a vývoje investuje 24,83 miliardy korun, což je o 1,8 miliardy víc než letos. V letech 2010 a 2011 vláda počítá s dalším růstem vydajů, a to na 26,78 a 28,92 miliardy korun.

Vydaje na vyzkum a vyvoj v Česku v posledních letech sice rostou, stále však zaostávají za průměrem EU. Z vládních materiálů plyne, že v roce 2005 měly celkové vydaje na vyzkum a vyvoj na hrubém domácím produktu ČR podíl 1,42 procenta, zatímco průměr 27 členských států EU byl 1,74 procenta. Nejlépe je na tom je v Evropě Finsko, kde tyto vydaje dosáhly 3,48 procenta HDP. Cílem EU, podle mnohých pozorovatelů nespílitelným, je dosáhnout do roku 2010 zvýšení všech vydajů na vědu a vyzkum na tři procenta HDP, z toho dvě procenta ze soukromé sféry.

Velky náskok před EU mají Spojené státy a Japonsko, kde se vydaje na výzkum a vývoj v roce 2005 podílely na HDP 2,62, respektive 3,33 procenta.